

WSTĘP

*Wierni swej przysiędze, wierni obowiązkowi,
Krew i życie oddali w ogniu walki.
Czy przyjaciel, czy wróg - przez wieki niech nie ginie
Chwała tych dzielnych poległych żołnierzy ¹*

I wojna światowa z europejskiego konfliktu, który miał przynieść rozstrzygnięcia w ciągu kilku tygodni, przeobraziła się dość szybko w nieznaną w dziejach i wymykającą się spod wszelkiej kontroli koszmarną trwającą 4 długie lata. W tym czasie 33 walczące państwa zdołały zmobilizować 70 mln żołnierzy, a konflikt rozprzestrzenił się na znaczną część globu. Toczona na wielu frontach wojna przyniosła olbrzymie straty: ok. 10 mln zabitych, tyleż samo zmarłych z głodu i w wyniku epidemii, ponad 20 mln rannych. Na obszarach objętych walkami dotkliwie straty poniosła ludność cywilna. Do cierpień charakterystycznych dla wojen Wielka Wojna przydała nowe: ogromne obciążenia materialne i wyrzeczenia, przesiedlenia tysięcy osób z rejonów działań bojowych, niszczenie całych połaci terenu w ramach tzw. oczyszczania przedpoli walk, wreszcie masowe represje i uprowadzenia.

Powszechne stosowanie artylerii o dużej sile rażenia i znacznym zasięgu prowadziło do niszczenia całych miast i tułaczki ich mieszkańców, pogłębiając niewyobrażalne straty materialne. W wyniku walk w gruzach legło wiele zabytków sztuki; bezpowrotnej zagładzie uległ dorobek kulturowy i materialny wielu pokoleń.

Postęp techniczny w dziedzinie uzbrojenia, znacznie wyprzedzając metody walki, powodował gwałtowny przyrost strat, zarówno w przypadku charakterystycznych dla tej wojny działań statycznych (wojna pozycyjna), jak i dynamicznych operacji bojowych. Wiele, nawet mało znaczących, epizodów wojennych niejednokrotnie pociągało za sobą utratę zdolności bojowej całych jednostek biorących udział w operacjach. Groby żołnierskie gęsto pokrywały pola wzdłuż linii frontu i miejsc walk.

I wojna światowa pogrzebała ówczesny świat wraz z jego wartościami moralnymi, a także dorobkiem materialnym, porządkiem gospodarczym, społecznym i politycznym. Wszelkie ustalenia, kończące konflikt, okazały się kruche. Państwa podpisujące traktaty pokojowe nie czuły się usatysfakcjonowane. Nikt nie był w tej wojnie zwycięzcą ani pokonanym. Nowa struktura Europy nie usunęła sprzeczności, które doprowadziły do wojny. Zaostrzały je dodatkowo konflikty wokół nowych granic i wielka niewiadoma, jaką stanowiła Rosja Sowiecka. Dwudziestoletni okres pokoju okazał się antraktem między pierwszą a drugą wojną światową.

* * *

W latach 1914 – 1915 działania na froncie wschodnim toczyły się przede wszystkim na ziemiach polskich, szczególnie w zaborach rosyjskim i austriackim. Ludność polska poniosła ogromne straty i doświadczyła wszystkich okropieństw wojny. Do armii trzech zaborców byli wcielani Polacy i zmuszani do walki, często przeciwko sobie. Polacy walczyli też ochotniczo w różnych

¹ Inskrypcja z cmentarza wojennego Nr 52 Zdynia.

armiach, na różnych frontach, upatrując w zagładzie jednego z wrogów szansę na niepodległość swej ojczyzny.

W roku 1914, po powstrzymaniu przez Niemców marszu Rosjan na Zachód, najpierw w zwycięskiej bitwie pod Tannenbergiem, a następnie Łodzią, działania wojenne przeniosły się na teren Galicji Zachodniej, gdzie od jesieni roku 1914 do wiosny roku 1915 doszło do rozstrzygnięć, mających istotne znaczenie nie tylko dla frontu wschodniego, ale dla losów Wielkiej Wojny w ogóle. Po znaczących sukcesach Rosjan, którzy zdołali dotrzeć na przedpola Twierdzy Kraków, rozpoczął się ich powolny odwrót. Miało to ogromne znaczenie psychologiczne. Rosyjski „walec parowy”, nadzieja aliantów, okazał się nieskuteczny. Udałe przeciwnatarcie Austriaków pod Limanową (3–14.12.1914), na Północy wyparcie Rosjan z Suwalszczyzny po bitwie zimowej na Mazurach (4–22.02.1915), wreszcie pozbawione trwałych sukcesów natarcie Rosjan w Karpatach (23.01.–13.04.1915), dowództwo rosyjskie próbowało wprawdzie pokryć rozgłosem, jaki nadano zajęciu Twierdzy Przemyśl po jej kapitulacji (22.03.1915), ale już na początku maja doszło do ostatecznego wyparcia Rosjan z Galicji Zachodniej, a następnie dalej, na wschód. Przygotowana z wielkim rozmachem tzw. operacja gorlicka, przeprowadzona na odcinku frontu od Szczucina po granicę węgierską przez sprzymierzone wojska austro-węgierskie i niemieckie, przyniosła wielki sukces łamiąc obronę rosyjską i zmuszając do odwrotu. Operacja gorlicka stała się początkiem procesu, który doprowadzić miał do upadku imperium Mikołaja II i do wyeliminowania Rosji z działań wojennych.

* * *

Walki w Galicji Zachodniej były niezwykle krwawe. Przyczyniło się do tego w znacznym stopniu ukształtowanie terenu. Szereg większych i mniejszych wzgórz, po umocnieniu, stanowiło trudne do zdobycia pozycje, o które toczono walki, nieraz po kilka razy, odbijając je sobie w kolejnych natarciach. Również rzeki płynące tu w poprzek do kierunków natarcia, stanowiły dogodny do obrony przeszkody naturalne i zwykle doliny rzek wyznaczały linie frontów.

Po zakończeniu walk cały obszar wyglądał jak jedno wielkie cmentarzysko. Trudno było znaleźć pole, łąkę, zagajnik czy las, gdzie nie było mogił żołnierskich. Porządkowanie pobojowisk uświadomiło ogrom strat i obnażyło przerażające oblicze wojny. Budowa cmentarzy przerosła się w wielką akcję dającą świadectwo ocalenia z wojennego pogromu wartości idei humanitaryzmu. Wyrażała się tu ona w równym traktowaniu poległych i zmarłych żołnierzy bez względu na przynależność do własnej, sprzymierzonej czy wrogiej armii.

Budowniczych cmentarzy najlepiej charakteryzują autorzy obszernej, źródłowej pracy, poświęconej powstaniu cmentarzy wojennych w Galicji Zachodniej²: „Artyści, którzy swoje wielkie zaangażowanie i duże umiejętności włożyli dla oddania wiecznego hołdu poległym, sami miesiącami byli na froncie i sami zaznali strachu, grozy, nadludzkiego wysiłku i okropności wojny. Przeżycia te z pewnością miały wpływ na wyraz architektoniczny cmentarzy. W dziełach ich wyrażone są echa przeżytych przez nich wojennych dni. Tworząc je mieli jeszcze przed oczyma obrazy bitew, czyny bohaterskie, poczucie wspólnoty żołnierskiej, mękę, niedostatek, okropności ran, umieranie kolegów, ale także i tryumf zwycięstwa. Najbardziej genialna fantazja nie byłaby zdolna wywołać w ich umysłach wizji podobnych przeżyć, gdyby czerpali wyłącznie z cudzych relacji.”

Na tysiącach nagrobków umieszczono tablice z nazwiskami tych, których tożsamość zdołano ustalić. Miały one jeszcze dobitniej niż liczby informujące o ilości pochowanych upamiętniać

² R. Broch, H. Hauptmann *Zachodniogalicyskie groby bohaterów z lat wojny światowej 1914–1915* przekł. filol. H. Sznytka, opracowanie, wstęp i przypisy J.J.P. Drogomir, Tarnów 1996.

poległych i podkreślać, że w niezliczonych grobach leżą konkretni ludzie. Przeświadczenie, że świat wyciągnie wnioski z przerażających doświadczeń Wielkiej Wojny, okupionych daniną krwi milionów ludzi i żałobą ich bliskich nie było także obce budowniczym cmentarzy w Galicji Zachodniej. Autorzy cytowanej pracy wiarę tę wyrażali pisząc: „Po najodleglejsze czasy cmentarze te mają pozostać dla potomnych miejscami katharsis i podniosłych refleksji.” Napomnienia i przestrogi są też częstym tematem inskrypcji cmentarnych na dziesiątkach cmentarzy wojennych.

Rzeczywistość powojenna okazała się dla cmentarzy wojennych w Polsce niezbyt pomyślna. Mimo że na wielu z nich spoczęli Polacy, traktowane były jako pozostałość po obcej i prowadzonej w imię obcych interesów wojnie. Już w pierwszych latach po wojnie dochodziło do aktów wandalizmu, nawet na cmentarzach, na których pochowano Legionistów³. Zdarzały się też przypadki wykorzystywania cmentarzy jako pretekstu do tendencyjnych ataków politycznych, w których problem braku opieki przedstawiano jako zamierzony akt wrogości i zemsty⁴. Z perspektywy lat wydaje się, że przyczyn nieskutecznej opieki i nadzoru oraz aktów wandalizmu należy upatrywać w bardziej prozaicznych powodach. Jednym z nich były mało skuteczne działania powołanych do opieki nad grobami poległych instytucji państwowych i społecznych, słaba, często utrudniana antagonyzmi porozbiorowymi współpraca międzynarodowa, wreszcie nieświadomość i niska kultura ludności zamieszkującej w sąsiedztwie cmentarzy.

Druga wojna światowa usunęła skutecznie w cień pamięć o poległych w pierwszej, a fakt, że cmentarze na obszarach frontu wschodniego znalazły się za żelazną kurtyną, na długie lata odizolował je i praktycznie uniemożliwił interesowanie się grobami poległych przez rodziny, a nawet powołane do tego organizacje pozapaństwowe na Zachodzie. Zobowiązania traktatowe w dziedzinie opieki nad grobami poległych, ewidencji itd. stały się tylko martwym zapisem. Na niszczących cmentarzach wojennych, niemal w pierwszej kolejności, ofiarą czasu i dewastacji padły tablice nagrobne, szczególnie mniej trwałe, emaliowane. Na ocalałych imiona i nazwiska poległych stały się ledwie widoczne. Tak oto Ci, którzy oddali w ofierze największą wartość – swe życie, a mieli jedynie tyle szczęścia, że zdołano uratować przed zapomnieniem ich nazwisko – umarli po raz drugi...

* * *

Zainteresowanie cmentarzami zabytkowymi i wojennymi w Polsce narasta od kilkunastu lat. W nowej sytuacji politycznej, po odzyskaniu przez Polskę pełnej suwerenności, przy otwartych granicach, szybko okazało się, że o grobach poległych pamiętają bliźni i dalsi sąsiedzi Polski i coraz liczniej odwiedzają cmentarze. Cmentarze z I wojny światowej na terenach b. Galicji Zachodniej, stanowiąc unikatowy kompleks o szczególnych walorach architektonicznych i artystycznych, cieszyły się zawsze zainteresowaniem i wielokrotnie, w różnych okresach, wzywano do otoczenia ich szczególną opieką. Cmentarzom tym poświęcono też bodaj najwięcej publikacji różnego rodzaju. W nowych warunkach problem: *czy zachować cmentarz*, został zastąpiony pytaniem: *jak to robić*. Okazało się bowiem, że brak jest podstawowych danych źródłowych lub są one na tyle niedostępne, że praktycznie wykluczają opracowanie dokumentacji historycznej, niezbędnej do przeprowadzenia remontu. Jest to tym bardziej istotne, że niemal każdy z cmentarzy wymaga rekonstrukcji zniszczonych elementów wystroju, szczególnie zaś nagrobków i tablic nagrobnych.

³ APK, GW 27, s. 735 i d., 743, 829 i in.

⁴ APK, GW 26, s. 1293-4 i in.

Celem niniejszej pracy jest wskrzeszenie i utrwalenie pamięci o poległych w Galicji Zachodniej i pochowanych na 400⁵ cmentarzach wojennych.

Potrzeba ogłoszenia drukiem wykazów poległych stała się oczywista już w trakcie przygotowywania polskiej edycji monumentalnego dzieła Rudolfa Brocha i Hansa Hauptmanna „Westgalizische Heldengräber”. Brak dostępnej w języku polskim kompleksowej, źródłowej pracy stanowiącej informację o 400 cmentarzach zbudowanych poległym na terenie Małopolski Zachodniej, stanowił istotną lukę, którą należało bezwzględnie wypełnić. Z drugiej jednak strony oczywiste było, że nie zniknie zapotrzebowanie na szczegółowe dane, których ta praca nie zawiera, gdyż w czasie jej wydawania (1917 r.), informacje te były udostępniane na innych zasadach, a część z nich dopiero opracowywano.

Niniejsza praca jest ściśle powiązana z dziełem *Westgalizische Heldengräber*. Z tego powodu, zarówno we *Wstępie* jak i treści książki, starano się nie powtarzać informacji, jeśli nie wymagały one rozwinięcia lub uściślenia. Również materiał ilustracyjny, na który składają się przede wszystkim archiwalne fotografie zrealizowanych obiektów, dobrano tak, by fotografie w obu wydawnictwach były różne, a materiał ilustracyjny wzajemnie się uzupełniał. Niemal wszystkie fotografie publikowane są po raz pierwszy.

Dane o poległych uzupełniono planami cmentarzy, na których spoczęli.

Wyjaśnień wymaga przyjęty sposób prezentacji danych. Jest on odmienny od praktykowanego powszechnie w tego typu wydawnictwach. W zasadzie przyjmuje się układ alfabetyczny, według nazwisk poległych. Układ taki jest przydatny jedynie w razie znajomości nazwiska poległego, co w tym przypadku znacznie zawęża przydatność pracy. Najbardziej optymalny, dający znacznie szersze możliwości korzystania, wydaje się układ oparty na przedstawieniu kolejno danych dotyczących poszczególnych cmentarzy, zgodnie z porządkiem wynikającym z numeracji mogił. Odszukanie poległego o znanym nazwisku umożliwia indeks nazwisk podany na końcu każdego tomu. Dane w indeksie uzupełniono w tym celu informacją o miejscu pochówku, podając numer cmentarza i mogiły.

Przyjęta w dziele Brocha i Hauptmanna kolejność prezentacji poszczególnych cmentarzy, podporządkowana podziałowi na X Okręgów cmentarnych, w tym przypadku wydała się nieprzydatna ze względu na osobliwy podział terytorialny, którego granice nie pokrywają się z granicami administracyjnymi. Ponadto kolejność prezentacji cmentarzy w obrębie okręgu zależała od rangi danego cmentarza w przypadku szerzej opisanych. Kolejność innych cmentarzy nie wynikała z logicznego porządku.

Alfabetyczny układ nastęrczał trudności wynikające z powtarzających się nazw cmentarzy, co bez wprowadzenia drugiego klucza mogłoby prowadzić do pomyłek. Nie ułatwiały też sytuacji nazwy dwuczłonowe, gdyż często człony te zmieniały kolejność i w różnych dokumentach występują na pierwszym miejscu naprzemiennie lub jeden z nich jest pomijany. Układ alfabetyczny nie mógł być brany pod uwagę także ze względu na niestabilne nazewnictwo cmentarzy, nawet w obrębie dzieła Brocha i Hauptmanna, i liczne późniejsze kontrowersje na temat prawidłowości ich ustalenia, a także zmiennej pisowni itd.⁶

Przyjęcie za podstawę podziału administracyjnego nie wchodziło w rachubę, gdyż wymagało zastosowania dalszych kluczy (np. województwo - powiat - kolejny numer cmentarza). Ponadto brano pod uwagę okresowe zmiany i naturalne dla czytelnika zagranicznego trudności z ustaleniem, na ile zastosowany podział jest aktualny.

⁵ Chodzi o cmentarze wymienione w dziele cyt. w przypisie 2.

⁶ Szerzej na temat nazw cmentarzy w przedmowie do polskiego wydania *Westgalizische Heldengräber*.

Ostatecznie zdecydowano się przedstawiać cmentarze w kolejności wynikającej z ich numeracji, która stanowi najbardziej stabilny wyróżnik. Nazwy cmentarzy, podobnie jak w polskiej edycji dzieła Brocha i Hauptmanna, zachowano w historycznej formie, aktualizując jedynie pisownię np. Magóra – Magura, Dembowiec – Dębowiec, Dembno – Dębno, Ratunda – Rotunda itd. Nazwy niemieckojęzyczne zastąpiono polskimi, np. Krakau – Kraków, Neu Markt – Nowy Targ itp. Za każdym razem podano istniejącą wersję nazwy cmentarza. Powtórzono też, w nieco zmodyfikowanej formie, alfabetyczny wykaz cmentarzy zamieszczony na ss. 439 - 447 *Zachodniogalicyskich Grobów Bohaterów*.

Materiały do monografii zostały zebrane w latach 1984 – 1999 i są nadal uzupełniane. W toku pracy rozpoznano i zbadano wiele źródeł. W efekcie, w mniejszym lub większym stopniu, wykorzystano materiały pochodzące z kwerend dokonanych w następujących archiwach i placówkach:

1. Archiwum Państwowe w Krakowie;
2. Archiwum Państwowe w Krakowie, Oddział w Tarnowie;
3. Kriegsarchiv w Wiedniu;
4. Muzeum Regionalne w Gorlicach;
5. Muzeum Okręgowe w Bochni.

Ponadto wykorzystano:

6. Dane pochodzące z odpisanych tablic nagrobnych;
7. Materiały udostępnione przez osoby prywatne.

Decydujący okazał się udział materiałów źródłowych zachowanych w APK. Pozostałe, w szczególności wymienione w poz. 4 i 6, wykorzystano tylko w przypadku braku innych danych. W dalszej kolejności, w niewielkim jedynie stopniu, wykorzystano dane pochodzące ze źródeł wymienionych w poz. 2, 3, 5 i 7, przy czym wymienione jako trzy ostatnie jedynie do celów porównawczych.

W dalszej części *Wstępu* zostaną szczegółowo omówione najważniejsze materiały, z których korzystano w niniejszej pracy.

Dane były gromadzone z największą skrupulatnością i dokładnością. Dokładano wszelkich starań, aby w miarę możliwości wszechstronnie sprawdzić i zweryfikować każdy zapis czy informację. Niekiedy zdarzało się, że po wielokroć trzeba było wracać do już ustalonych danych w związku z ujawnieniem nowych informacji. Mimo takiego trybu pracy autor nie mógł ustrzec się od wątpliwości co do niektórych danych, a zapewne też od błędów. Należy zdać sobie sprawę, że zwykle w przygotowaniu tego typu publikacji uczestniczą całe zespoły ludzi, mających znacznie bardziej ułatwiony dostęp do materiałów źródłowych i dysponujących środkami technicznymi do gromadzenia i opracowywania danych. W tym przypadku, od momentu podjęcia decyzji o gromadzeniu i opracowywaniu danych z zamiarem ich publikacji, autor pracował samodzielnie, nie korzystając z pomocy z zewnątrz. W pracy niezwykle użyteczne okazały się materiały zgromadzone wcześniej (lub równolegle) w terenie, przy szczegółowym dokumentowaniu poszczególnych cmentarzy. Praktyczną użyteczność danych sprawdzono przy opracowywaniu dokumentacji historycznych i technicznych, służących do rekonstrukcji i renowacji cmentarzy (w latach 1994 – 1999 autor opracował ok. 100 dokumentacji).

Monografia ma ułatwić odszukanie miejsc spoczynku rodzinom poległych i osobom zainteresowanym. Zamieszczone w niej archiwalne plany cmentarzy, oprócz możliwości identyfikacji miejsc spoczynku konkretnych osób, będą stanowiły niewątpliwie istotną pomoc przy rekonstrukcji, renowacji i bieżącym utrzymywaniu cmentarzy w należyтым stanie. Informacje o ilości pochowanych na danym cmentarzu, daty śmierci, stopnie poległych oraz przynależność do poszczególnych armii i jednostek wojskowych mogą stanowić cenną pomoc dla historyków wojskowości i innych specjalności.

Ze względów technicznych cały zgromadzony materiał został podzielony na kilka części, o podobnej objętości, które zostaną wydane w kolejnych tomach, w ciągu 2 – 3 lat. Pozwoli to na

Nr 7 CMENTARZ WOJENNY DESZNICA

KRIEGERFRIEDHOF

Pochowani z armii:	A (austro- węgierskiej)	–	7+?
	D (niemieckiej)	–	2
	R (rosyjskiej)	–	?
	?	–	62
	Łącznie:	–	71 , w tym znanych – 9 , nieznanymi – 62

GRÓB	ZWŁOK	SZARŻA	IMIĘ	NAZWISKO	AR.	JEDN. WOJSKOWA	DATA ŚMIERCI
Grab	Leichen	Charge	Vorname	Name	Arm.	Truppenkörper	Todestag
44	1			unbekannt			
45	1	Inf.	Johann	[;STEREK:] STOREK	A	I.R. 21	23.11.1914
46	1			unbekannt			
47	1			unbekannt	A		
48	1			unbekannt			
49	1	Inf.	Franz	MARKEZ	A	I.R. 87	12.12.1914
50	1			unbekannt			
51	1	Inf.	Karl	[;ZÄØECKY:] ZARECKI	A	I.R. 98	22.12.1914
52	1			unbekannt			
53	1			unbekannt			
54	1	Zgsf.	Josef	[;PRIBAŠEK:] RIBOSEN	A	I.R. 87	22.11.1914
55	1	Zgsf.	Anton	NIEDOŃSKI	A	I.R. 87	22.12.1914
56	1	Kdt. Asp.	Josef	ĚERMAK	A	Sch.R. 28	06.05.1915
57	1	Fährn. i. d. Res.	Anton	TESCHKO	A	I.R. 97 [;98:]	28.12.1914
58	1	Res. Inf.	Josef	BASIN [;BAŠIN:]	A	I.R. 97	13.12.1914
59	1	Ldst. Inf.	Josef	SCHEITZ	A	I.R. 27	10.01.1915
60	1			unbekannt	A		
61	1	Inf.	Anton	[;MICHOLIO:] MICHALICH	A	I.R. 97	29.12.1914
62	1	E.R. Inf.	Johann	JAMER	A	I.R. 97	11.12.1914
63	1	Inf.	Johann	BARTOLICH	A	I.R. 97	11.12.1914
64	1			unbekannt			
65	1	Inf.	Anton	[;SMOLC:] SMOLKA	A	I.R. 87 [;97:]	12.12.1914
66	1			unbekannt			
67	1			unbekannt			
68	1			unbekannt			
69	1	Inf.	Johann	MAUER	A	I.R. 8	
?	1	Res. Inf.	Rudolf	OBREZA	A	I.R. 97	30.12.1914
?	1	Inf.	Johann	PÖTTLER	A	I.R. 27	3.-10.01.1915
?	1	Jg.	Franz	SKUBIĚ	A	F.J.B. 7	12.12.1914
?	1	Zgsf.	Josef	RAJK	A	F.J.B. 7	11.12.1914
?	1	Jg.	Ignatz	GRIĚAR	A	F.J.B. 7	10.12.1914
?	1	Kdt. i. d. Res.	Adalbert	KÖRÖSKENYI	A	F.J.B. 7	11.12.1914
?	1	Inf.	Franz	BENKO	A	I.R. 97	24.12.1914
?	1	Inf.	Rudolf	LOUSIN	A	I.R. 37 [;87:]	1914
?	1	Inf.	Johann	WIALEK	A	I.R. 97	21.12.1914
?	1	Obltn.	Iwan	WOREBCZYK	R	I.R. 192	1914
?	1	E.R. Inf.	Josef	ZIDAR	A	I.R. 87	10.12.1914
?	1	Inf.	Josef	WARIMSKY	R	I.R. 45	1914
?	1	E.R. Inf.	Josef	JANDL	A	I.R. 98	27.11.1914
?	1	Kpl.	Anton	CERUTTI	A	I.R. 97	12.12.1914
?	1	Gft.	Otto	FRITSCH	A	I.R. 97	10.12.1914
?	1	E.R. Kpl.	Alois	KUTSCHERA	A	I.R. 98	27.11.1914
?	1	Inf.	Anton	SMOTE II	A	I.R. 87	12.12.1914
?	1	Sch.	Franz	KOBROS	A	Sch.R. 28	5.05.1915
?	1	E.R. Inf.	Josef	KAFKA	A	I.R. 98	27.11.1914
?	1	E.R. Inf.	Wenzel	CERNY	A	I.R. 99	27.11.1914
?	1	Sch.	Franz	BRENNER	A	Sch.R. 28	5.05.1915
?	1	Inf.	Johann	HAUSMANN	A	I.R. 97	12.12.1914
?	1	Inf.	Franz	FURMAN	A	I.R. 87	10.12.1914
?	1	E.R. Inf. tit. Gft.	Martin	CVETREZNIK	A	I.R. 97	13.12.1914

*/ Zamieszczony wykaz stanowi kompilację danych z różnych źródeł.

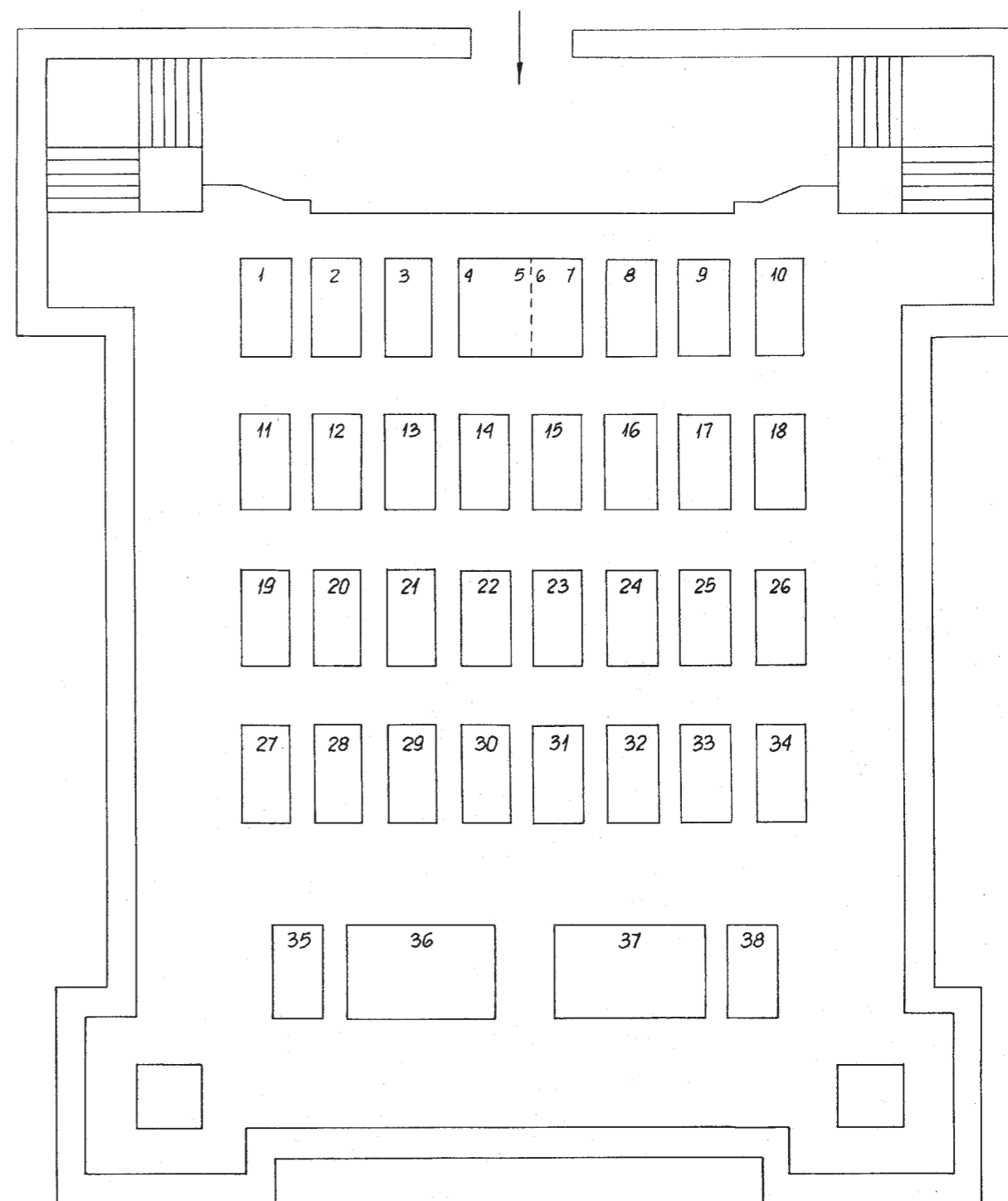
Plan cmentarza w załączonej teczce.
Friedhofsplan in beigefügter Aktenmappe.

GRÓB	ZWŁOK	SZARŻA	IMIĘ	NAZWISKO	AR.	JEDN. WOJSKOWA	DATA ŚMIERCI
Grab	Leichen	Charge	Vorname	Name	Arm.	Truppenkörper	Todestag
1	1	Zgsf. tit. Obltn.	Josef	SECULIN	A	F.J.B. 7	
2	1			unbekannt			
3	1			unbekannt			
4~7	1	Fährn.	Geza	GAJDOSI	A	F.J.B. 32	12.12.1914
4~7	1			unbekannt			
4~7	1			unbekannt			
4~7	1			unbekannt			
8	1			unbekannt			
9	1			unbekannt			
10	1			unbekannt			
11	1			unbekannt			
12	1			unbekannt			
13	1			unbekannt			
14	1			unbekannt			
15	1	Jg.	Florian	REJEC	A	F.J.B. 7	12.12.1914
16	1			unbekannt			
17	1			unbekannt			
18	1	Kpl.	Ignatz	KRIVIĚ	A	L.I.R. 27	
19	1			unbekannt			
20	1			unbekannt			
21	1			unbekannt			
22	1			unbekannt			
23	1	Ob. Jg.	Josef	KMETIĚ	A	F.J.B. 27	
24	1			unbekannt			
25	1			unbekannt			
26	1			unbekannt			
27	1			unbekannt			
28	1	Jg.	Jakob	KRAJNIK	A	F.J.B. 7	
29	1	Jg.	Adalbert	WITTRICH	A	F.J.B. 7	
30	1			unbekannt			
31	1			unbekannt			
32	1			unbekannt			
33	1	Inf.	Heinrich	SCHWAB	D	[B].I.R. 13 (?)	5.05.1915
34	1	Ut. Offz.	Christian	WAGNER	D	[B].I.R. 13 (?)	5.05.1915
35	1			unbekannt			5.05.1915
36	17			unbekannt			5.05.1915
37	18			unbekannt			5.05.1915
38	1			unbekannt			

Cmentarz wojenny Nr 7 Desznica, ok. 1918 r. Projektował Dušan Jurkovič.
Kriegerfriedhof Nr. 7 Desznica, um 1918. Entwurf Dušan Jurkovič.

Nr 7 DESZNICA

Nr 8 CMENTARZ WOJENNY **ŻMIGRÓD NOWY**

KRIEGERFRIEDHOF

(na miejscowym cmentarzu)

Pochowani z armii:	A (austro- węgierskiej)	–	58
	D (niemieckiej)	–	7
	R (rosyjskiej)	–	149
	?	–	2
	Łącznie:	–	216 , w tym znanych – 110, nieznanymi – 106

GRÓB	ZWŁOK	SZARŻA	IMIĘ	NAZWISKO	AR.	JEDN. WOJSKOWA	DATA ŚMIERCI
Grab	Leichen	Charge	Vorname	Name	Arm.	Truppenkörper	Todestag
1	1			unbekannt	R		
2	1			unbekannt	R		
3	1		Basil	BORISOW	R		10.05.1915
4	1			unbekannt	R		
5	1		Moses	FISCHBIN	R		10.05.1915
6	1			unbekannt	R		
7	1			unbekannt			
8	1		Ilien	ZADWORNEM	R		7.05.1915
9	1		Iwan	SOKOLENKO	R		
10	1			unbekannt	R		
11	1			unbekannt			
12	1		Anton	SCHILANI	R		10.05.1915
13	0						
14	1			unbekannt	R		
15	1			unbekannt	R		
16	1			unbekannt	R		
17	1			unbekannt	R		
18	1			unbekannt	R		
19	1	Inf.	KuYma	MISZCZENKO	R	Remiański Reg.	
20	6	Inf.	Paul	KLIWOMAROW	R	Remiański Reg.	
20		Inf.	Andrej	DEJEW	R	Omnicki Reg.	
20		Inf.	Sergej	DUBOWSKIJ	R	Oczakowski Reg.	
20		Oblt.	Georgij	HALLER	R	Orozajski Reg.	
20		Oblt.	Iwan	HANCZARENKO	R	Oczakowski Reg.	
20		Oblt.	Andrej	HOŁODKIN	R	Oczakowski Reg.	
21	1			unbekannt	R		
22	1			unbekannt	R		
23	1			unbekannt	R		
24	2	Inf.	Teodor	POPOW	R	Remiański Reg.	
24		Inf.	Michael	BOCZAROW	R	I.R. 195	
25	1	Inf.	Sergej	ANRCHYN	R	I.R. 196	
26	1			unbekannt	R		
27	1			unbekannt	R		
28	1			unbekannt	R		
29	1	Inf.	Josef	ILINSKI [:KLINSKY:]	R	Remiański Reg.	
30	1			unbekannt	R		
31	1			unbekannt	R		
32	1			unbekannt	R		
33	1			unbekannt	R		
34	1			unbekannt	R		
35	1			unbekannt	R		
36~41	1	Oblt.	Elita	MASLER [:MISLER:]	R		
37	1			unbekannt	R		
38	1	Oblt.	Michael W.	SZALCZYNSKI	R		
39	1			unbekannt	R		

GRÓB	ZWŁOK	SZARŻA	IMIĘ	NAZWISKO	AR.	JEDN. WOJSKOWA	DATA ŚMIERCI
Grab	Leichen	Charge	Vorname	Name	Arm.	Truppenkörper	Todestag
40	1	Inf.	Dawid	CZERENDIUTKIN	R	Ismaelski Reg.	
41	1			unbekannt	R		
42	1			unbekannt	R		
43	1			unbekannt	R		
44~48	12	Inf.	Anton	TATAEW	R	Ismaelski Reg.	
44	/1/		Saveli	WULWAS	R	Siazki Reg.	
44~48		Inf.	Paul	RABKOW	R	Orowajski Reg.	
44~48		Inf.	Spirydion	HOŁOWAN	R	Ismaelski Reg.	
44~48		Inf.	Michael	KOMIASZCZYN	R	Ismaelski Reg.	
44~48				1 unb. Krieger	R		
44~48				1 unb. Krieger	R		
44~48				1 unb. Krieger	R		
44~48		Inf.		MYTROFANOW	R	I.R. 192	
44~48		Inf.	Wasyli	NAUMOW	R	Ismaelski Reg.	
44~48		Inf.	Mitrofij	SERKOW	R		
44~48		Inf.	Dawid	GURKIN	R	I.R. 195	
49~50	4	Inf.	Paul	ZUBKÓW	R	Insarski Reg.	
49~50		Inf.	Georgij	STEFANIENKO	R	Insarski Reg.	
49~50		Inf.	Nikolai	SETNIKOW	R	Insarski Reg.	
49~50		Inf.	Kisiel	DIAMANT	R	Insarski Reg.	
51	1			unbekannt	R		
52	1			unbekannt	R		
53	1			unbekannt	R		
54	1			unbekannt	R		
55	1			unbekannt	R		
56	1			unbekannt	R		
57	1			unbekannt	R		
58	1			unbekannt	R		
59	2	Inf.	Iwan	SWIERKUN	R	I.R. 190	
59		Inf.	Ignati	IWANOW	R	Ismaelski Reg.	
60~61	2	Inf.	Gawri ³	BUZYKIN	R	I.R. 192	
60~61				1 unb. Krieger	R		
62	3	Inf.	Ignatz	DRAZYN	R	Insarski Reg.	
62		Inf.	Wasyli	HAMUTOW	R	Insarski Reg.	
62		Inf.	Fiodor	PROCHORENKO	R	Insarski Reg.	
63~64	4	Inf.	Andrej	ARMATOW	R	I.R. 196	
63~64		Inf.	Franz	HRIEL	R		
63~64		Inf.	Iwan	LANG	R		
63~64		Inf.	Alexej	NOWOKADENOW	R	I.R. 196	
65	5	Inf.	Konstantin	BAJAŁOW	R	Czwajski Reg.	
65		Inf.	Iliarian	HAJDUKOW	R	Insarski Reg.	
65		Inf.	Nikita	RATAN	R	Czerkohakulski R.	
65		Inf.	Fiodor	NIEJFELD	R	I.R. 32	
65		Inf.	Tama	SZOKIN	R	Insarski Reg.	
66	1			unbekannt	R		
67	1			unbekannt	R		
68	4	Inf.	Archip	TURAB	R	I.R. 196	
68				3 unb. Krieger	R		
69	1			unbekannt	R		
70	2	Inf.	Semen	JERMILIANOW	R	Oczakowski Reg.	
70		Inf.	Dawid	SZCZERBAKIN	R	Oczakowski Reg.	
71	1			unbekannt	R		
72	1		Boleslaus	BELOWSKI	R		
73	1			unbekannt	R		
74	1			unbekannt	R		
75	1			unbekannt	R		
76	1			unbekannt	R		
77	2	Inf.	Michael	JEWDOKIMOWICZ	R	I.R. 196	
77		Inf.	Dymitr	SERNIKOW	R	I.R. 196	
78	3	Inf.	Iwan	WASYLI	R	Orowajski Reg.	
78				2 unb. Krieger	R		
79	3			unbekannt	R		

GRÓB	ZWŁOK	SZARŻA	IMIĘ	NAZWISKO	AR.	JEDN. WOJSKOWA	DATA ŚMIERCI
Grab	Leichen	Charge	Vorname	Name	Arm.	Truppenkörper	Todestag
80	1	Inf.	Wasyli	KOZIM	R	I.R. 196	
81	1	Inf.	Franz	WIĘKOW	R	Izmanski Reg.	
82	1			unbekannt	R		
83	1			unbekannt	R		
84	1			unbekannt	R		
85	1			unbekannt	R		
86	1			unbekannt	R		
87	1	Fähr.	Johann	JIRKA	A	I.R. 97	28.01.1915
88	1	Hptm.	Franz	DOBNIK	A	Sch.R. 27	15.12.1914
89	1	Ldst.Sch.	Andreas	HUBMANN	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
90	1			unbekannt	A		
91	1		Miform	RIBIKOW	R		
92	1			unbekannt	R		
93	1			unbekannt	R		
94	1			unbekannt	R		
95	1			unbekannt	R		
96	1			unbekannt	R		
97	1			unbekannt	R		
98	1			unbekannt	R		
99	1			unbekannt	R		
100	1		Iwan	KOLTAKOW	R		
101	1			unbekannt	R		
102	1			unbekannt	R		
103	1			unbekannt	R		
104	1			unbekannt	R		
105	1			unbekannt	R		
106	1			unbekannt	R		
107	1			unbekannt	R		
108	1			unbekannt	R		
109	1			unbekannt	R		
110	1			unbekannt	R		
111	1			unbekannt	R		
112	1			unbekannt	R		
113	1			unbekannt	R		
114	1			unbekannt	R		
115	1			unbekannt	R		
116	1			unbekannt	R		
117	1	Kpl.tit.Zgsf.	Franz	KRIEGER	A	I.R. 47	13.12.1914
118	1			unbekannt	R		
119	1	Sch.	Fernungilet	RIGONAT	A	Sch.R. 27	15.12.1914
120	1	Sch.	Josef	FRIEDL	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
121	1	Gft.	Johann	ORNIK	A	I.R. 47	13.12.1914
122	1			unbekannt	R		
123	1			unbekannt	R		
124	1		Andreas	BAJCIENKO	A		
125	1	Sch.	Julius	KEMETMÜLLER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
126	1	Sch.	Alfred. Ang.	WOLF	A	Sch.R. 9	14.11.1914
127	1	Sch.	Leopold	HREM	A	Sch.R. 27	15.12.1914
128	1	Inf.	Josef	LENZ	A	I.R. 47	10.09.1914
129	1	Sch.	Angelo	FARFOGLIA	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
130	1	Sch.	Alois	LAMMER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
131	1	Sch.	Josef	KRASOVEĚ	A	Sch.R. 27	14.12.1914
132	1	Sch.	Franz	GRIESMEIER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
133	1	Sch.	Josef	REINEGGER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
134	1	Sch.	Valentin	MANZER	A	Sch.R. 27	15.12.1914
135	1	Inf.	Georg	STÖFAN	A	I.R. 27 (?)	23.-30.12.1914
136	1	Sch.	Anton	REMEC	A	Sch.R. 27	15.12.1914
137	1	Inf.	Anton	HANTI	A	I.R. 47	14.12.1914
138	1		Michael	ONĚEK	A	I.R. 47	15.12.1914
139	1		Johann	BRANDELA	A		
140	1	Inf.	Richard	LINDNER	D	B.I.R. 3	7.05.1915
141	1	Inf.	Albert	SCHULZ	D	P.I.R. 77	5.05.1915

GRÓB	ZWŁOK	SZARŻA	IMIĘ	NAZWISKO	AR.	JEDN. WOJSKOWA	DATA ŚMIERCI
Grab	Leichen	Charge	Vorname	Name	Arm.	Truppenkörper	Todestag
142	1			unbekannt	R		
143	1	Inf.	Andreas	SCHRANKL	D	B.I.R. 13	5.05.1915
144	1	Kr.Fr.	Walter	KOEPSCH	D	P.I.R. 77	5.05.1915
145	1	Inf.	Emil	GRAUL	D	P.I.R. 77	5.05.1915
146	1	Inf.	Gustav	HARING	D	P.I.R. 77	12.05.1915
147	1	Inf.	Peter	PEAŠINOVIĚ	A	I.R. 96	15.12.1914
148	1			unbekannt	R		
149	1			unbekannt	R		
150	1	Inf.	Franz	MANDL	A	I.R. 47	15.12.1914
151	1	Inf.	Josef	BALDAUF	A	I.R. 47	15.12.1914
152	1	Inf.	Josef	SUMBERER	A	I.R. 47	13.12.1914
153	1	Inf.	Stefan	KRAMBERGER	A	I.R. 47	13.12.1914
154	1	Inf.	Andreas	HUBER	A	I.R. 47	13.12.1914
155	1	Inf.	Felix	PUKŠIĚ	A	I.R. 47	13.12.1914
156	1			unbekannt	A		
157	1			unbekannt	A		
158	1			unbekannt	A		
159	1			unbekannt	A		
160	1	Sch.	Franz	KROBATH	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
161	1			unbekannt	A		
162	1	Inf.	Michael	CUĚEK	A	I.R. 47	14.12.1914
163	1			unbekannt	A		
164	1			unbekannt	A		
165	1			unbekannt	A		
166	1			unbekannt	A		
167	1			unbekannt	A		
168	1	Inf.	Peter	OGRIZEK	A	I.R. 47	
169	1			unbekannt	A		
170	1			unbekannt	A		
171	1			unbekannt	A		
172	1	Inf.	Josef	SZELĚG	A		26.10.1917
173	1	Inf.	Josef	MAĚAK	A		
174	1	Sch.	Anton	KOMAN	A	Sch.R. 27	15.12.1914
175	1	Ob.Jg.	Josef Ernst	REICHELT	A	F.J.B. 2	19.11.1914
176	1	Sch.	Jokob	HOLZER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
177	1	Sch.	Josef	MAIERHOFER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
178	1	Res.Zgsf.	Emil	SCHLIEMANN	A	F.J.B. 3	19.11.1914
179	1	Jg.	Wenzel	VROBICKY	A	F.J.B. 2	19.11.1914
180	1	Gft.	Johann	GOLOB	A	I.R. 47	3.12.1914
181	1	Sch.	Adolf	TERMUTZ	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
182	1	Kpl.tit.Zgsf.	Ignatz	THALER	A	Sch.R. 27	23.-30.12.1914
183	1	Ldst.Jg.	Michael	HUCKO	A	F.J.B. 6 (?)	4.09.1918
184	1	Gft.Horn.	Otto	KLEIN	D	P.I.R. 46	7.05.1915

Plan cmentarza w załączonej teczce.
Friedhofsplan in beigefügter Aktenmappe.

Cmentarz wojenny Nr 8 Żmigród. Projektował Dušan Jurkovič.
Kriegerfriedhof Nr. 8 Żmigród. Entwurf Dušan Jurkovič.